

ΣΠΗΛΑΙΟΒΑΡΑΘΡΟ "ΚΟΡΙΤΣΙ" ΑΝΩΓΕΙΩΝ ΚΡΗΤΗΣ

Στο Σπηλαιοβάραθρο "Κορίτσι" ταξυνοντάμε ανηφορίζοντας το δρόμο από τα Ανώγεια προς το οροπέδιο της Νίδας, όπου είναι και το Ιδαίον Άνδρο.

Μετά από 14 χιλιόμετρα, αφήνουμε την άσφαλο και μπαίνουμε στον χωματόδρομο, ο οποίος, μετά από δύο (2) χιλιόμετρα, οδηγεί μέσα σε μια όμορφη μικρή κοιλάδα. Είναι μια μεγάλη δολίνη με δύο οδούς αποστράγγισης. Ο ένας είναι βαραθρώδης οχετός, ο οποίος δεν επιτρέπει προσπέλαση. Ο δεύτερος αρχίζει από ένα ρυάκι που μετά από μερικά μέτρα επιφανειακής παρουσίας, μας οδηγεί σε ένα σπήλαιο. Είναι το σπηλαιοβάραθρο "Κορίτσι" από το οποίο έχει πάρει και το όνομα η όλη περιοχή.

Το Σπηλαιοβάραθρο έχει δύο εισόδους. Η πρώτη, η προσπελάσιμη είναι αυτή στην οποία μας οδηγεί το ρυάκι μέσα από το οποίο οδηγούνται τα νερά της βροχής, που δημιουργούν τα επιφανειακά ρεύματα.

Στο σημείο της πρώτης μας επαφής με το σπήλαιο, έχουμε την είσοδο που στη βάση της είναι περίπου 3,50 μέτρα πλάτος και 7 μέτρα ύψος.

Μερικά μέτρα πιο κάτω, ένας μεγάλος βράχος σκουπισμένος σ' όλο το πλάτος του διαδρόμου περίπου 3 μέτρα, μας υποχρεώνει να περάσουμε από κάτω του. Μετά από αυτόν τον βράχο, βρισκόμαστε σε μια πολύ μεγάλη αίθουσα, που εκτείνεται προς αριστερά με μεγάλη κλίση.

Ευθεία μπροστά μας, με διεύθυνση 170° και σε μήκος 17,50 μέτρα, βρισκόμαστε στο βόθος του πηγαδιού. Εδώ η σπηλιά έχει την δεύτερή της είσοδο η οποία είναι βαραθρο. Εμείς βρισκόμαστε στο χαμηλότερό του σημείο, 15,50 μέτρα χαμηλότερα από την επιφάνεια του εδάφους.

Η είσοδος αυτή, την οποία για να κατεβεί κάποιος χρειάζεται τεχνικό μέσα, έχει διαστάσεις ανοίγματος 2,50 X 4 μέτρα.

Από αυτό το σημείο στην επιφάνεια, θα πρέπει να οδηγηθούμε για να βρούμε το ακριβές σημείο για την γαύτρωση.

Η μεγάλη αίθουσα είναι επικλινή, με μήκος 60 μέτρα και γενική διεύθυνση 280° (μοίρες). Το δάπεδό της είναι καλυμμένο από σγκόλιθους και κομμάτια βράχων, που έχουν αποκολληθεί από την οροφή. Η οροφή με μέσο ύψος 7 μέτρα ακολουθεί την κλίση του δαπέδου.

Στο χαμηλότερό της σημείο, σταματάνε οι βράχοι. Εδώ έχει όμοιο και ένα ρυάκι με νερό. Σ' αυτό το σημείο βρισκόμαστε 45,60 μέτρα κάτω από την επιφάνεια της βαραθρύδους εισόδου, που είναι και η αρχή των μετρήσεων.

Εάν οδηγηθούμε αριστερά, αντίθετα προς την διεύθυνση του νερού, 28 μέτρα πιο πέρα θα συναντήσουμε την πηγή απ' όπου το νερό χύνεται μέσα στην σπηλιά. Λίγα μέτρα πιο και, ένα στενό κατέβασμα μας φέρνει σ' έναν μικρό οχετό, ο οποίος 9 μέτρα μακρύτερα, θα σταματήσει τις αρχικές του διαστάσεις και θα εξακολουθήσει με μικρότερες που δεν μας επιτρέπουν την είσοδο. Και από δω επίσης κατεβαίνει νερό προς τη σπηλιά.

Επιστρέφοντας, θα ακολουθήσουμε πια την κανονική διεύθυνση του σπηλαίου. Θα μπούμε σε έναν διάδρομο με πλάτος 1,50 μέτρα και ύψος 3 μέτρα.

Πιο κάτω 6 μέτρα, θα συναντήσουμε ένα κατέβασμα (όταν υπάρχουν νερά είναι καταρράκτης), βάθους 3,50 μέτρα.

Κατόπιν συναντάμε μια αίθουσα μήκους 6,50 μέτρων, μέγιστου πλάτους 5,50 μέτρα και ύψους 5 μέτρα. Στη συνέχεια, υπάρχει ένα κατέβασμα 1,50 μέτρα και βρισκόμαστε σε μια άλλη αίθουσα μήκους 4 μέτρων, 4,50 μέτρων πλάτους και 6 μέτρων ύψους.

Στη συνέχεια υπάρχει ένα τρίτο κατέβασμα βάθους 3 μέτρων. Από αυτό το σημείο και για 5,50 μέτρα, οι διαστάσεις της σπηλιάς μικραίνουν το πλάτος της κυμαίνεται μεταξύ 0,50 μέχρι 2 μέτρα, το δε ύψος από 2 μέχρι 4 μέτρα.

Σ' αυτό το σημείο το δάπεδο έχει πολλή όμμο και λάσπη από φερτά υλικά. Στα τοιχώματα, παρατηρήθηκαν περιττώματα ζώων καθώς και σπόροι μερικοί εκ των οποίων είχαν και βλαστούς. Αυτό το κομμάτι σε περίοδο βροχής γίνεται λίμνη η οποία είναι αρκετά επικίμδουνη και χρειάζεται προσοχή στο πέρασμά της.

Εδώ οι διαστάσεις μεγαλώνουν. Έχουμε πλάτος που κυμαίνεται από 2,50 μέχρι 5 μέτρα και ύψος 2,50 μέχρι 3,50 μέτρα.

Πιο κάτω προς τα αριστερά μας περίπου 150 μέτρα υπάρχει μικρή ανυψώση και ένας μικρός χώρος ο οποίος διαθέτει τον ωραιότερο διάκοσμο της σπηλιάς.

Μετά από 3 μέτρα υπάρχει ένα κατέβασμα βάθους 7,80 μέτρων και βρισκόμαστε στην δεύτερη μεγαλύτερη αίθουσα του σπηλαίου. Έχει μήκος 35 μέτρα, πλάτος 6 μέχρι 10 μέτρα και ύψος 5 μέτρο, η δε διεύθυνσή της είναι 150°.

Στο δάπεδό της στην αρχή έχει ογκόλιθους και μετά μικρές πέτρες.

Ο θάλαμος αυτός τελειώνει σ' ένα κατέβασμα 6,20 μέτρων, ακολουθεί μια μικρή λίμνη και μετά ο θάλαμος του σταλαγμίτη, όπου είναι και η αρχή του μεγάλου βάραθρου. Εδώ είμαστε 72,60 μέτρα χαμηλότερα από την επιφάνεια του εδάφους.

Στο βάραθρο αυτό έχουμε υψομετρική διαφορά 59,30 μέτρα, όμως το βάθος του δεν είναι τελείως κατακόρυφο, η δε απόσταση που καταλαμβάνει είναι 25 μέτρα μήκος και 1,50 μέχρι 6 μέτρα πλάτος. Στην αρχή του, στην ευθεία με την αίθουσα του σταλαγμίτη και από τα δεξιά υπάρχει πρόσβαση που μας οδηγεί περίπου στο μέσο του. Σ' αυτό το σημείο υπάρχει κατορράκτης που φέρνει νερό από ψηλότερα, υπάρχει δε, και τοιχωματικός διάκοσμος. Κατεβαίνοντας το βάραθρο με το σχοινί μετά από 24,50 μέτρα γίνεται κατακόρυφο μέχρι τα 56,00 μέτρα. Στη συνέχεια υπάρχει ένα επικλινές κομμάτι με βάθος 3,30 μέτρα που καταλήγει σε λίμνη. Στο τέλος αυτής της λίμνης έχουμε κατακόρυφο κυλινδρικό πηγάδι βάθους 9,30 μέτρων. Εδώ κα-

ταλήγοιμε σε μια κυκλική λίμνη με βάθος νερού 2,20 μέτρα. (Είναι η βαθύτερη λίμνη). Τα ύψη της οροφής από εδώ και κάτω ήταν αδύνατο να τα μετρήσουμε γιατί σχεδόν πάντα δεν βλέπαμε που καταλήγαν και εάν κάπου βλέπαμε ήταν τόσο ψηλά που αδυνατούσαμε να τα μετρήσουμε.

Στη συνέχεια αμέσως ακολουθεί και τρίτο βόραθρο όχι κατακόρυφο αυτή τη φορά με βάθος 10,80 μέτρα συνολικό μήκος 7,50 μέτρα και πλάτος 1,30 μέτρα. Είχε και αυτό λίμνη με βάθος νερού 0,70 μέτρα.

Κατόπιν έχουμε άλλο κατέβασμα 7,30 μέτρα, σε μήκος 4,5 μέτρα. Μετά ένα μικρότερο 2,50 μέτρα βάθος και μήκος 4 μέτρα, με λίμνη και αυτό όπως όλα στον πυθμένα του.

Από δω και κάτω βρισκόμαστε στα στενότερα σημεία του σπηλαιόβόραθρου με επάλληλες μικρές λιμνούλες και συνεχείς κλίσεις του εδάφους σε ένα μήκος 35 μέτρα και με διεύθυνση 140° . Σ' αυτό το σημείο γίνεται ένα S και μετά ένα κατέβασμα 2,70 μέτρα βρισκόμαστε σε μία αίθουσα αρκετά μεγάλη.

Πιο κάτω 10 μέτρα, μέσα στην αίθουσα είναι η δεύτερη σε βάθος λίμνη (2 μέτρα), που σχηματίζεται από την πτώση του νερού του καταρράκτη. Εδώ και στα αριστερά μας από πολύ ψηλά περίπου 25 ή 30 μέτρα (με κάθε επιφύλαξη) πέφτει προς τα κάτω ένα ποταμάκι σχηματίζοντας τον μεγάλο καταρράκτη και την λίμνη.

Στην απέναντι πλευρά από τον καταρράκτη και σε αρκετό ύψος φαίνονται ανοίγματα που δεν γνωρίζουμε που οδηγούν.

Στα δεξιά η αίθουσα έχει ανηφορική κλίση με μέγιστη διαφορά από την επιφάνεια της λίμνης 6,50 μέτρα.

Από εδώ και κάτω έχουμε αλλαγή διεύθυνσης στις 100° μοίρες περίπου.

Αμέσως μετά την λίμνη έχουμε κατέβασμα περίπου 4 μέτρα, ενώ 5 μέτρα πιο μετά, έχουμε πάλι ψηλά άνοιγμα το οποίο δεν ξέρουμε που οδηγεί και από το οποίο έρχεται νερό, λιγότερο όμως από πριν.

Στην συνέχεια υπάρχουν άλλα δύο κατέβασμα 1,60 μέτρα και 2,50 μέτρα αντίστοιχα, μετά μια μακρόστενη λιμνούλα και ένα άνοιγμα δεξιά και μπροστά μας. Αμέσως μετά κατέβασμα 1,80 μέτρα που μας φέρνει αντιμέτωπος με μια κυκλική λίμνη βάθους 1 μέτρου και διαμέτρου 2,50 μέτρα.

Ακριβώς μετά απ' αυτή τη λίμνη έχουμε αλλαγή διεύθυνσης στις 310° για λίγα μέτρα και μετά 350°. Το πλάτος είναι 1,50 - 2,50 μέτρα ενώ 12 μέτρα πιο κάτω γίνεται 0,70 μέτρα. Στη συνέχεια έχουμε μια αίθουσα που αφήνει χώρους δεξιά και αριστερά σ' ένα μέγιστο πλάτος 5 μέτρων και με το ρυόκι νά σχηματίζει μια μακρόστενη λίμνη στο μέσο της. (Εδώ σ' αυτόν το χώρο μεταφέραμε το υλικό κατάδυσης και έγινε η προετοιμασία για την βουτιά). Είναι το πλέον ευρύχωρο σημείο πριν τη μεγάλη λίμνη στο τέλος της σπηλιάς.

Αμέσως μετά την αίθουσα αυτή, έχουμε κατέβασμα 2 μέτρα καταρράκτη και λίμνη 3 μέτρων. Πιο κάτω άλλη λίμνη μήκους 2,50 μέτρων. Ανάμεσα σ' αυτές τις δύο λίμνες υπάρχει ένας βράχος ο οποίος κρέμεται ακριβώς πάνω τους έτοιμος να πέσει (χρειάζεται προσοχή).

Από δω και κάτω συνεχίζουμε στενά με πλάτος 1 μέτρο και με κυκλική κατεύθυνση μέχρις ότου μετά 17 μέτρα πιο κάτω συναντάμε την μεγαλύτερη λίμνη του βράθρου. Είναι η λίμνη που μας κλείνει το δρόμο για παραπέρα εξερεύνηση με τα ίδια μέσα (υλικό σπηλαιοκατάδυσης). Οι διαστάσεις της είναι 6 X 16 μέτρα, η διεύθυνση 210° και το βάθος της το μέγιστο 13,50 μέτρα.

Σ' αυτήν την λίμνη έγινε η κατάδυση στις 17-11-1985 από τους σπηλαιολόγους αυτοδύτες Ζούπη Κώστα και Λοΐζο Ποναγιώτη.

Εφ' όσον πρώτα ερευνηθήκαν τα τοιχώματα της λίμνης κυκλικά, βρέθηκε πως η διεύθυνση του οχετού είναι ΒΔ. Ακολουθώντας τον η οροφή άρχισε να καταβαίνει ενώ το βάθος έγινε μέγιστο με 13,50 μέτρα. Κατόπι άρχισε και αυτό να μειώνεται σε 10-8 μέτρα ενώ και η διεύθυνση του γίνεται

ΒΑ μέχρις ότου μετά από 30 περίπου μέτρα η οροφή και το δάπεδο αφήνουν ένα άνοιγμα 0,20 μέτρα ύψος, 0,70 μέτρα πλάτος και σε 6,50 μέτρα βάθος.

Ο πυθμένος είχε πολλή λάσπη την οποία με τα βατραχοπέδιλα αναταράξαμε με αποτέλεσμα κατά την επιστροφή να μην βλέπουμε σε απόσταση μεγαλύτερη από 0,20 μέτρα. Η επιστροφή έγινε μόνο χάρις στον μίτο που είχαμε ξετυλίξει μπαίνοντας.

Από την είσοδο στην επιφάνεια μέχρι τον πυθμένα της λίμνης έχουμε υψομετρική διαφορά μέτρα και ένα σύνολο διαδρόμων 395 μέτρα.

Η λίμνη έχει περίπου 1.400 M³ κυβικά μέτρα νερό, χωρίς να μπορούμε να υπολογίσουμε το νερό που υπάρχει πίσω από το στένεμα του σιφωνιού. Η δε παροχή του ρυακίου προς την λίμνη στις 19-11-1985 που μετρήθηκε βρέθηκε 315 M³ στις 24 ώρες.

Η ομάδα των Σπηλαιολόγων που εξερεύνησε και χροτογράφησε το Σπηλαιοβαράθρο "Κορίτσι" ανήκει στον Σπηλαιολογικό Ελληνικό Εξερευνητικό Όμιλο και την αποτελούσαν οι: Νίκος Βουτυρόπουλος, Κώστας Ζούπης, Γιάννης Κοσιμάτης και Παναγιώτης Λοΐζος.

Η εργασία, που αποτελείται από το σχέδιο-αποτύπωση κάτοψης του σπηλαιοβαράθρου, σειρά φωτογραφιών και έκθεση, δίδεται από Δήμο Ανωγείων Κρήτης για να την χρησιμοποιήσει για την γεώτρηση προς ύδρευση.

Επίσης αντίγραφα της εργασίας μένουν: 1) στο αρχείο του Σπηλαιολογικού Ελληνικού Εξερευνητικού Ομίλου, 2) στο αρχείο της Εφορείας Σπηλαιολογίας και Παλαιανθρωπολογίας του ΥΠΠΕ και 3) στους Σπηλαιολόγους που μετείχαν στην αποστολή.

Απρίλης 1986